PONIEDZIAŁEK i WTOREK dnia 22. Lutego 1819. (Nro 118.)

Gazeta Codzienna Narodowa i Obca.

Prenumerata w Warszawie kosztuje na Kwartał Zł: 10. po Województwach z Pocztą na Kwartał Zł: 13.

WIADOMOSCI POLITYCZNE.

Anglija.

z Londynu 7 Lutego.

Ostatnie posiedzenie Parlamentu, trwało do godziny pierwszej po północy. — Zastanawiano się nad środkami polepszenia stanu banku Narodowego. — Nazajutrz rozeszła się pogłoska iż tenże Bank przestał wypłacać; ale Gazety wieczorne zapewniają, iż wieść ta jest fałszywą. — Papiery jednak Rządowe spadły nadzwyczajnie: bez wątpienia użyte będą do opłaty podatków i wszelkich należytości Rządowych, przez co Rząd w operacjach finansowych znaczną szkodę poniesie.

— Minister Deja w Tripolis, Sidi Jousef Bascia Caramanti, doniósł listem wierzytelnym na dniu 28 Listopada 1818 r. naszemu Admirałowi dowodzącemu flotą na środziemném morzu: „iż Pan jego, dogadzając życzeniom Xięcia Rejenta, gotów jest zawrzeć pokój z wszystkiemi Sprzymierzonemi Mocarstwami: nim zaś to nastąpi, rozkazał Poddanym swoim zaprzestać kroków nieprzyjacielskich, przeciw wszystkim Chrześcijańskim Narodom."

— Ostatnie listy z Rzymu donoszą, iż zdrowie Jego Świętobliwości, od niejakiego czasu pogorsza się.

— Loża Wolnych Mularzy, obchodziła uroczyście na dniu 30 Stycznia rocznicę ustanowienia dobroczynnego Instytutu, na wsparcie wysłużonych Aktorów tutejszego teatru. Zgromadzenie było liczne, zebrano 1500 funtów szterlingów (60,000 Złotych pols.)

Kapitan Robert Tucker, wynalazł nowy sposób rozmierzania odległości na morzu: sposób jego oddany został pod roztrząśnienie znawców. Przekonano się o dokładności onego.

Francja.

z Paryża dnia 6 Lutego.

Xiążę Richelieu, który ztąd do południowéj Francji wyjechał, uda się ztamtąd do Włoch.

— Projekt do Ustawy o odpowiedzialności Ministrów, roztrząsany jest w téj chwili przez oddzielną Kommissję.

— Do urządzenia Gwardji Narodowéj, wyznaczoną jest również oddzielna Kommissja.

— Uważają tu, iż prawie wszyscy Marszałkowie dawnéj Armji, chorują na podagrę. Jeden z dzienników czyni uwagę:

czy to nie pochodzi z tąd, iż nie są przyzwyczajeni do ciągłego siedzenia.

— Wyszło tu z druku nowe ciekawe dzieło, pod tytułem: „Urzędowe i wierzytelne korrespondencje Napoleona Bonapartego z dworami zagranicznemi, Xiążętami, Ministrami i Jenerałami francuskiemi i zagranicznemi, podczas wyprawy we Włoszech, Niemczech i Egipcie." Tom I. wyprawa Włoska. — Pierwszy tom tego nader ważnego dzieła, składający się z samych urzędowych pism, zawiera Korrespondencje z roku 1796. od dnia 28 Marca, do 23 Sierpnia. Między innemi, podaje Bonaparte Najwyższemu Dyrektorjatowi, następujący opis niektórych Jenerałów, którzy póżniej tak zaszczytnej doszli sławy: — Berthier, jest utalentowanym, czynnym, odważnym i stałym; posiada wszelkie przymioty. Augerau jest odważnym i niezłomnym, obeznanym z sztuką wojenną, kochanym od żołnierzy i szczęśliwym w boju. Massena czynny, niezmordowany, przezorny, bystry i nienamyśla się długo. Serrurier posiada męztwo żołnierskie, niedowierza wojskom, jest stałym; ale chorowitym. Despinois miękki, nieczynny, nieprzezorny, niestworzony do wojny, nie jest kochanym, nie lubi stanąć na czele wojska; ale jest biegłym politykiem, zdatnym do administracji. O innych Jenerałach jako to: Sauret, Garnier, Meunier, Casabianca, Macqart, Gauthier; utrzymuje Bonaparte, iż są bez zdatności. Co do Jenerałów Vaubois i Sahuget, oświadcza: iż ich jeszcze nie poznał, ponieważ dotąd w twierdzach zamknięci byli.

Hiszpanja.

z Madrytu dnia 22 Stycznia.

Nie możemy się dotąd nic z pewnością dowiedzieć o spisku, który niedawno odkrytym został w Walencji. Rozchodzą się tu rozmaite w tej mierze pogłoski. Niektórzy utrzymują, iż spiskowi mieli zamiar zamordować Jenerała Elio, i że już dzień na dokonanie téj zbrodni, był naznaczony: poczém chcieli poburzyć cały Naród i Stany zgromadzić. Wiele osób jest przytrzymanych i uwięzionych. Osada wojskowa w Walencji wzmocnioną została przez oddział wiernego wojska, który z Katalonji nadciągnął. Obwinieni, pociągnieni są przed sąd do odpowiedzialności.

Uważać należy, iż wszystkie odkryte dotąd spiski, uknowane były przez wojskowych: wszystkie miały za cel zmianę teraźniejszej formy rządu. Jenerałowie Lacy i Porlier, najznaczniejsi Naczelnicy tychże spisków, utracili życie pod mieczem katowskim. Mina szczęśliwie schronił się. Prócz tego, znajduje się wielu jeszcze Oficerów uwięzionych i nie osądzonych.

— Korsarze niepodległych krążą codziennie nad brzegami Galicji, zabrali nam kilka okrętów kupieckich; jeden z nich schwycili w moment gdy już miał do portu zawinąć.

— Ministrowie nasi wzięli sobie za zasadę, ażeby nam żadnéj wiadomości o stanie Ameryki południowéj nie udzielić. — Jesteśmy z tego powodu bardzo niespokojnemi. Możeby nas prawda nie zstrwożyła tyle, ile nas wieści częstokroć fałszywe nabawiają niespokojności. Od bitwy pod Maipo nie słyszemy najmniejszéj wzmianki, ani o Jenerale Morillo, ani o Vice-Królu Peru, ani o jego Zięciu: nie udzielono nam nawet żadnych szczegółów téj bitwy. Dzienniki zagraniczne rozprawiają o Peru, o Chili i t. d. pełne są rozmaitych wiadomości o stanie Ameryki południowéj, a nam, których to najbardziéj obchodzićby powinno, nie wolno nawet wiedzieć, co się z nią dzieje. Sama

ta bolesna uwaga potrafi wstrzymać kapitalistów od pożyczenia Rządowi 15 tysięcy franków, których koniecznie na uzupełnienie wyprawy przeciw Ameryce potrzebuje.

Ustawiczne przedstawienia Vice-Króla Peru, który lęka się bardzo aby Jenerał San Martin, nie opanował Królestwa; wymogły wreszcie, iż Rząd nasz gorliwiej się zajął przygotowaniem wyprawy. W końcu Maja wypłynąć mają z Kadyxu 4 okręty linjowe i 8 mniejszych wojennych okrętów.

NIEMCY.

z Wiednia dnia 6 Lutego.

Słychać iż Arcy Xiąże Ludwik, brat Cesarski, obejmie rządy Państwa wczasie nieobecności Monarchy.

N. Cesarz będzie potrzebował na każdéj stacji 152 koni.

— Na dniu 1 b. m. przybył tu Mirza Abul-Hassan-Chan Poseł Perski przy Dworze Angielskim. Dnia 4 odwiedził Xięcia Metternicha. Nie wiadomo dotąd kiedy otrzyma posłuchanie u Cesarza. — Jak słychać wręczyć ma własnoręczny list Szacha Cesarzowi. Już on po drugi raz na posła do Dworu Wielkiéj Brytanji przeznaczonym. Jest to ten sam, który w roku 1811 pokój z Rossją zawarł. Ma przy sobie jedną Czerkaskę i trzech czarnych rzezańców, których w Konstantynopolu od Wielkiego Wezyra w podarunku otrzymał.

Otrzymaliśmy przy tej sposobności, wiadomość o familji panującego dziś Szacha w Persji. Ma pięć tuzinów żyjących dzieci płci męzkiej i tyleż płci żeńskiej. Dwanaście Xiężniczek wydał za znaczniejszych Panów swego kraju, a 25. z pomiędzy synów jego, są już wielkorządcami lub inne znakomitsze urzędy Państwa piastują. Abbas Mirza trzeci z kolej syn, będzie następcą tronu, a to z powodu, iż z linji Macierzyńskiej, z najznakomitszego rodu pochodzi. — Szach ma teraz lat 46. panuje lat 20 i jest wybornym poetą.

— Odbieramy wiadomość z Bartfeld w Węgrzech, iż tam i na granicach Polski w zeszłym miesiącu nadzwyczajne śniegi spadły. Całe wsie niemal tak dalece zostały śniegiem zasypane, iż tylko dachy widzieć można.

od brzegów Menu dnia 6 Lutego.

W niektórych z Państw Niemieckich, a mianowicie w Królestwie Bawarskim i W. Xięstwie Badeńskiem, jak już wiadomo, zaprowadzoną została Reprezentacja Narodowa. W Wielkiem Xięstwie Sasko Wejmarskim ma być także Sejm zwołany, równie jak w Xięstwach Meinungen i Hildburhausen. W Lutym zgromadzi się po raz drugi Sejm Xięstwa Nassau. Słowem, w znacznéj już części Niemiec, albo zaprowadzoną została Reprezentacja Narodowa, albo dokładniéj urządzoną. Uwaga powszechna zwróconą jest teraz na Prusy. Jedni się lękają, drudzy mają nadzieję, iż Monarcha Pruski nie zechce być ostatnim w obdarzeniu Konstytucją Narodu swego i mają prawo spodziewać się tego. Zdaje się iż nie zadługo i w Prusiech zaprowadzoną zostanie Reprezentacja Narodowa.

O korzyściach z oświaty publicznéj wynikających.

(z Minerwy Francuskiéj).

Czy potrzeba, ażeby Naród był oświeconym? Pytanie najnierozsądniejsze, niezgodne z duchem dzisiejszego wieku. — Niech się zapytają raczej: czy potrzeba, ażeby Naród pracował? Czy potrzeba

ażeby miał czyste obyczaje, aby był bogobojnym, ludzkim? Czy potrzeba, ażeby był posłusznym prawu?

I w istocie, nie wielki tam pożytek z pracy, gdzie Naród stoi na niskim stopniu oświaty! Czyliż nie trzeba być oświeconym, aby kierować pracą, aby ożywić przemysł, aby się wynieść nad ślepe bydle, lub nad martwą machinę co orze ziemię, albo przędzie nici. — Spojrzyjmy na nieoświeconego Turka, co obojętnie spogląda na dom własny pożarem zniszczony, na okręt zanurzony w morzu: nie pospieszy on na ratunek jego, dosyć gdy wyrzeknie: Min Allah! „Niech się wola Boska dzieje." — A wszakże Bóg dał nam rozum, wyższy nad moc żywiołów, wyższy nad dzieła przyrodzenia i sztuki; użyć go więc powinniśmy na korzyść własną i powszechną.

Bez oświaty nie można się spodziewać czystych obyczajów. Bo czyliż dobry lub zły, chwalebny lub mniéj chwalebny czyn, nie jest skutkiem rozsądnego lub mniej rozsądnego postępowania naszego? Wszystkich nieledwie występków, ciemnota jest pierwszą przyczyną. — Wskazawszy ludziom prawdę, czyliż nie staną się lepszemi?

I religja gruntuje się na oświacie. Ona łączy stworzenie z Stwórcą, wpaja miłość Boga i przykazań jego; bez oświaty, weźmie górę przesąd i fanatyzm.

Również ludzkość jest skutkiem oświaty. Bo lubo jest nam wrodzoną litość nad nieszczęśliwemi, przecież byłaby tylko przemijającém uczuciem, gdyby jéj nauka w cnotę nie przemieniła.

Bez oświaty wreszcie, niknie i posłuszeństwo prawu. — Aby Naród był prawu posłusznym, potrzeba, ażeby je znał, a przynajmniej, aby wiedział o celu powszechnej użyteczności, do którego dąży. Potrzeba, aby przekonanym był o dobrodziejstwach, które mu są zapewnione w zamian za powinności, których Rząd od niego wymaga. — Bez tego przekonania, gwałt tylko przymusić go może do posłuszeństwa, a przy pierwszej sposobności, niezawodnie zrzuci z siebie to uciążliwe jarzmo. Możesz więc Naród ciemny być posłusznym prawu?

TEATR NARODOWY.

Dziś dana będzie Komedja pod tytułem Figle Pazia, a jutro Opera: Hilary.

Jutro niewyjdzie Gazeta Codzienna.

DOSTRZEŻENIA METEOROLOGICZNE, czynione w Warszawie przez Ant: MAGIER.

Dnia	Termometr		Barometr			Wiatr	Stan Nieba	Wysokość wody na Wiśle	
rano.	ciepła	zimna	cale	linje	częś: li:			łokcie	cale
19. Lutego		5	27	9	0	Południowy.	Pochmurno.		
20. Lutego		6	27	10	8	Południo-Wschodni.	Pogoda.		

Wydawcy odpowiedzialni.